

Otázka: Oběžný majetek podniku

Předmět: Ekonomie a účetnictví

Přidal(a): barrcusik

Členění oběžného majetku a jeho charakteristika

- jde o majetek podniku, který se používá krátkodobě a většinou se jednorázově spotřebovává rychle mění svou formu a během krátkého období se obrací

- Členění oběžného majetku:

- 1) zásoby
- 2) pohledávky
- 3) krátkodobý finanční majetek

1) Zásoby

a) materiálové

- suroviny, základní materiál

= hmoty, které tvoří podstatu výrobku, jsou součástí výrobku (např. papír na výrobu knihy,

látka na výrobu oděvu apod.)

- pomocné látky

= hmoty, které jsou součástí výrobku, ale netvoří jeho podstatu (např. nitě při výrobě oděvu apod.)

- provozní látky

= hmoty nezbytné pro utvoření výrobku (paliva, mazadla ...)

- náhradní díly

= předměty určené k uvedení hmotného majetku do původního stavu

- obaly

= slouží k ochraně a dopravě nakoupeného materiálu, zboží a výrobků (vratné, nevratné)

b) zásoby vlastní výroby

- nedokončená výroba

= produkty, které prošly nějakou výrobní operací, tedy nejsou už materiálem, ale nejsou ještě hotovým výrobkem (hrnek bez ucha)

- polotovary vlastní výroby

= odděleně evidované produkty, které ještě neprošly všechny výrobní stupně a musí být dokončeny nebo zkompletovány do hotových výrobků v dalším výrobním procesu
nezkompletované produkty

- výrobky

= produkty, které prošly všemi výrobními operacemi i technickou kontrolou, mohou být předmětem prodeje

- zvířata

= mladá zvířata, zvířata ve výkrmu

c) zboží

= hmotný statek (přírodní nebo vyrobený) určen k prodeji.

- zboží za určitých podmínek změni svého majitele

- vlastnictví produktu přechází z prodávajícího na kupujícího (podmínkou pro přechod vlastnictví je zaplacení kupní ceny)

2) Pohledávky = náš nárok na peníze, někdo nám dluží peníze

a) od odběratelů

- pohledávka vzniká odesláním faktur (= účetní doklad, který obsahuje množství a cenu zboží)

- pohledávka trvá až do zaplacení faktury odběratele, až obdržíme výpis z běžného účtu, že odběratel fakturu zaplatil

b) od zaměstnanců

- pracovníkovi vyplatíme zálohu na pracovní cestu nebo na drobný nákup

c) od společníků

- pohledávky za upsané vlastní jmění

d) od finančního úřadu

- daňové pohledávky

e) od jiných podniků

- jiný podnik nám způsobil škodu, máme pohledávku na náhradu škody

f) poskytnuté zálohy jiným podnikům

- platíme za výrobky předem, budou nám dodány později - máme pohledávku na výrobky, ne na peníze

3) Finanční oběžný majetek - peníze nebo cenné papíry

a) pokladna

- peníze v hotovosti (mince a bankovky)
- ceniny (kolky, známky, telefonní karty, stravenky)

b) běžný účet

- podnik má většinou peníze na běžném účtu, banka ho pravidelně informuje o stavu na účtu (posílá mu výpis z běžného účtu)
- na účet jdou peníze od odběratelů a platíme z něj dodavatelům
- pokladní složenka - předkládáme v bance při složení peněz na účet
- výpis z běžného účtu - banka ho zasílá při každé změně účtu, informuje o stavu běžného účtu, příjmech, výdajích a zároveň přičítá úroky a odečítá bankovní poplatky
- úroky z běžného účtu - jsou příjmem na běžný účet

- poplatky za vedení účtu - jsou výdajem z běžného účtu
- šek (= cenný papír, který vydává banka k otevřenému BÚ jeho vlastníkov)

- šeky jsou soustředěny v šekové knížce
- vlastník účtu podepíše v bance podpisový vzor

a banka pak vydává peníze pouze na šek podepsaný shodně s podpisovým vzorem

- šekem vybíráme peníze z běžného účtu, můžeme ho vystavit na jakoukoli osobu

- při předložení šeku banka kontroluje:
- podpis podle podpisového vzoru
- občanský průkaz toho, na jehož jméno je šek vystaven
- stav našeho běžného účtu

c) krátkodobý finanční majetek (KFM)

- cenné papíry, které jsou majetkem firmy - podnik je kupuje,

aby na nich vydělal (zisk, úrok)

- druhy cenných papírů:
- majetkové CP

- akcie jiných podniků

- kupujeme zpět naše vydané akcie, ale můžeme je držet maximálně 3 roky, potom nám stát ukládá je buď prodat, nebo zničit

- podílové listy

- obdoba akcií; tyto CP kupujeme, abychom je později výhodně prodali

- úvěrové CP

- kupujeme CP, abychom získali úrok - koupíme dluhopis a tím půjčíme druhé firmě na přechodnou dobu peníze, ta nám je ve lhůtě splatnosti vrátí = půjčka + úrok
- obligace
- směnky
- depozitní certifikáty

- vkladové listy
- zástavní listy
- pokladniční poukázky

Koloběh oběžného majetku

- vystihuje ekonomickou zásadu, která říká, že peníze vložené do zásob jsou peníze „umrtvené“ a je potřeba je co nejrychleji zpracovat a přeměnit na hotové výrobky, aby se daly prodat a přinesly tak nové peníze.

- peníze na začátku koloběhu by měly být menší než na konci (zisk firmy)

Ukazatelé rychlosti obratu - počet obrátek, doba obratu

Počet obrátek

- vyjadřuje, kolikrát za sledované období proběhne koloběh oběžného majetku

- výpočet:

Počet obrátek = celková spotřeba / průměrná zásoba

Doba obratu

- = průměrná doba od nákupu materiálu do prodeje
- vyjadřuje, jak dlouho trvá koloběh oběžného majetku

- výpočet:

Doba obratu zásob = (průměrná zásoba / (tržby/360))

Plánování zásob - roční spotřeba materiálu, velikost nákupu

- naplánuje se spotřeba, udělá se plán nákupu

- při plánování zásob musíme vzít v úvahu:

a) normu spotřeby materiálu (je dána tabulkou)

b) jaký je stav zásob na skladě

c) objem vyráběných výrobků v příštím roce

- výpočet:

Velikost nákupu = spotřeba + konečná zásoba - počáteční zásoba

- optimální velikost zásob- průměrná zásoby by měla zajistit plynulý chod výroby a udržet zásoby za co nejnižší náklady

Druhy zásob (norma časová, normovaná zásoba, normativ)

1) Zásoba běžná

- zásoba, ze které se průběžně vydává materiál do výroby.

- má zajistit předpokládanou spotřebu mezi dvěma dodávkami

- její výše kolísá od max. stavu v den dodávky k min. stavu těsně před dodávkou.

- stanovení

2) Zásoba pojistná

- množství zásoby na skladě navíc nad běžnou zásobu pro případ, že se dodavatel opozdí s dodávkou

- vyrovnává případné odchylky v dodávkách nebo ve spotřebě.

3) Zásoba technická

- bývá pouze u těch druhů zásob, u kterých se požaduje z technologických důvodů určitý čas na dosušení zásoby (u dřeva) nebo dozrání (u některých sýrů) apod.

- nejsme ji schopni předčasně čerpat, protože ještě není technologicky připravená pro výdej do výroby

Normy zásob

1) Časová norma - říká nám, na jak dlouho průměrná zásoba vydrží

$$\check{C}_n = \frac{1}{2}C + Z_p + Z_T$$

C = doba mezi 2 dodávkami, Z_T = technická zásoba, Z_p = pojistná zásoba

2) Normovaná zásoba v naturálních jednotkách (ks, kg, m, l,...)

- říká nám, kolik naturálních jednotek potřebujeme k zajištění plynulé výroby

$$Z_n = \check{C}_n * S \quad S = \text{průměrná denní spotřeba}$$

3) Normativ (= normovaná zásoba v peněžních jednotkách)

- říká nám, kolik peněz je v zásobě vázáno

$$N = Z_n * p \quad p = \text{cena za jednotku}$$

Normování zásob - pro potřeby propočtu velikosti zásob se využívají normy zásob, které říkají, v jaké výši má být průměrná zásoba a kolik finančních zdrojů je v té zásobě vázáno

Dodávkový cyklus = doba mezi dvěma dodávkami

Metody řízení zásob

- každý podnik má velké množství zásob, ale ne každá zásoba má stejný význam
- cílem je optimalizace finančních prostředků, které jsou v zásobách vázány

1) Metoda ABC

a) *Skupina A*

- sem patří zásoby, které se podílejí na celkové spotřebě - velký důraz (cca 60 - 80%)

- např. základní suroviny nebo materiál potřebný pro výrobu
- používání normování zásob (výpočet norem)
- tato skupina je druhově méně početná (méně druhů zásob), finance představují velký objem (finanční náročnost)

b) Skupina B

- představuje podíl na celkové spotřebě - menší důraz (cca 15 - 20%)
- např. pomocné nebo provozovací látky
- tyto zásoby se dají snadno objednat
- tato skupiny představuje větší počet druhů materiálu, váže méně finančních prostředků

c) Skupina C

- zásoby, které se podílí nejmenší měrou na celkové spotřebě materiálu (cca 5 %) - malý důraz
- např. drogistické zboží, kancelářské potřeby
- tyto zásoby se nevyplatí skladovat

2) Metoda Just in Time

- sepíše se smlouva o dodávce materiálu, kde se dohodnou přesné termíny dodávky (dodací cykly) -> materiálové zásoby jsou přímo z nákladního auta příp. vagonu do spotřeby -> odpadají náklady na skladování materiálu

Logistika

- zahrnuje celý zásobovací proces, fyzický i informační tok

Fyzický tok

- dodávka
- převzetí - kvantita
- přejímka - kvalita
- skladování
- výdej

Informační tok (= tok dokladů)

- dodací list
- příjemka
- skladová karta
- výdejka

Fyzický tok

Příchod dodávky

←

dodací list

↓

←

daňový doklad (faktura)

Převzetí

↓

Přejímka

→

prějímka

→

případná reklamace

↓

skladování

→

karta zásob

→

zaplacení

↓

Výdej ze skladu

→

výdejka